

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizelési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. emelet 215.) fogad el.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.
M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Allomás.

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$
Állami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Emil Unger.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Pisztrángtenyésztő tanfolyam. — Halászatunk kérdései. *Heincz Pál.* — Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai. *dr. Mika Ferenc és dr. Varga Lajos* (Sopron). — A „Fogas“-kérdéshez. *Répássy Miklós.* — A vízfolyások jellegzetességei. *Ifj. dr. Szabó Zoltán.* — A halászati csarnok bővítése. — Társulatok—Egyesületek. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Lehrkurs für Forellenzüchter. — Die Probleme der Fischerei. — Richtlinien und Zukunft der Ungarischen Forellenzucht. — Zur Fogaschfrage. — Die Charakteristik der fließenden Gewässer. — Die Erweiterung der Fischerei-Ausstellungshalle. — Gesellschaften und Vereine. — Preisliste. — Anzeigen.

115.660,1940. IV. B. 2.

HIRDETMÉNY

pisztrángtenyésztési tanfolyamról.

Az Országos Halászati felügyelőség a vezetője alatt álló minisztérium halászati ügyei vezetőjének irányítása mellett és a m. kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Allomás közreműködésével az ország pisztrángos vizeinek belterjes gondozása, a hazai pisztráng, a pérhal és a galócatenyésztés fokozása érdekében 1940. évi december hó 3. napjától 10. napjáig szaktanfolyamot tart.

A tanfolyamra bárki jelentkezhet és annak hallgatása ingyenes.

A tanfolyamra jelentkezőknek lényegesen kérvényüket 1940. évi november hó 15. napjáig az Országos Halászati Felügyelőséghez (Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11.) kell benyújtaniok.

A tanfolyam résztvevői Budapesten ételmezésükről és elszállásolásukról maguk tartoznak gondoskodni. A tanfolyam azon része alatt, amikor a gyakorlati helyszíni bemutatások történnek, tanfolyamon résztvevők elszállásolásáról a tanfolyam vezetője gondoskodik, azonban ennek költségeit is meg kell a résztvevőknek téríteni.

A tanfolyam vezetője csak ezeknek az elszállásolási lehetőségeknek megfelelő létszámú jelentkezőt vesz fel.

A tanfolyam elméleti előadásai és a laboratóriumi bemutatások folyó évi december hó 3. napjától 7. napjáig Budapesten a M. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Allomáson IV. számú pavillon földszint (II., Herman Ottó út 15. szám) foglalkoztatni.

A gyakorlati helyszíni előadások és bemutatások a Lillafüred melletti Garadnavölgyi Állami Pisztrángtenyésztő Tógazdaságban folyó évi december hó 9. és 10-én tartatnak meg.

A tanfolyam részletes tárgysorozata:

1940. december 3.

10 órákor. A tanfolyam megnyitása.

11—13 órákor. A víz — különösen a pisztrángtenyésztésre alkalmas vizek — fizikai és kémiai tulajdonságai. Előadó: Dr. Maucha Rezső egyetemi m. tanár, a m. kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Allomás igazgatója.

16—18 órákor. Laboratóriumi bemutatások és módszerek gyakorlása. Előadó: Dr. Darvas Róza s. vegyész és ifj. Dr. Szabó Zoltán kísérletügyi gyakornok.

December 4.

10—12 órákor. A hazai és meghonosított pisztrángféle halak. A fajok felismerése és megkülönböztetése. Az egyes fajok szervezete és biológiája. (Velített képekkel). Előadó: Dr. Unger Emil egy. m. tanár, kísérletügyi igazgató.

12—13 órákor. A pisztrángos vizek természetes haltápláléka (Velített képekkel). Előadó: Dr. Unger Emil egyetemi m. tanár, kísérletügyi igazgató.

16—18 órákor. Laboratóriumi bemutatások és mikroszkópi vizsgálatok.

December 5.

10—12 órákor. A pisztrángféle halak ellenségei és betegségei. Előadó: Papp Anna okl. középiskolai tanár, m. kir. kísérletügyi főadjunktus.

December 6.

10—12 órákor. A természetes pisztrángos vizek gondozása.

16–18 óraker. A pisztrángfélék mesterséges tenyésztése és a pisztrángos tógazdaság berendezése és üzeme. Előadó: Kontur György kir. mérnök.

December 7.

10–12 óraker. Pisztrángos tógazdaság berendezése és üzeme. Előadó: Kontur György kir. mérnök.

16–18 óraker. A m. kir. kincstári erdőségek halaszvizei, azok halállományának gyarapítása érdekében szükséges tennivalók. A kincstári erdőőröknek a halászat fejlesztése terén való tevékenysége és hivatása. Előadó: Holbay Miklós m. kir. főerdőmérnök.

December 9.

Gyakorlati helyszíni bemutatások a Garadnavölgyi állami pisztrángos tógazdaságban. Vívizsgálatok, helyszíni oxigén meghatározások, haltáplálék vizsgálatoknak a helyszínen való gyakorlása. Köllőház berendezése, köllőházak, kecsék, ikrák vizsgálatának bemutatása és gyakorlása.

December 10.

Pisztrángfélék mesterséges megtermékenyítésének bemutatása és gyakorlása. Ikra csomagolása, halszállító hidrobionok, pisztráng takarmányok előkészítésének, kezelésének és pisztrángok takarmányozásának gyakorlati bemutatása.

Budapest, 1940. október hó 7-én.

M. Kir. Földművelésügyi Miniszter.

Halászatunk kérdései.

Irta: Heincz Pál miniszteri osztálytanácsos.

(Rádióelőadás 1940. aug. 4.)

Midőn halászatunk időszerű kérdéseiről szólunk, ves-sünk egy rövid pillantást halászatunk múltjára, mert az évszázados fejlődés vezet arra az úsvényre, mely a további fejlődést mutatja és domborítja ki a mai szükségesség adta betöltendő kereteket.

Kétségtelen tény, hogy a magyar nép a honfoglalás előtt is — úgy mint a többi rokon szittyá népek — ősfoglalkozásként űzte a halászatot. A honfoglalás után betelepült őseinknek bő alkalmuk nyílt arra, hogy ezt a foglalkozásukat eredményesen tovább űzzék, mert hiszen még száz év előtt is folyóink szabadon szaggatták partjaikat, árasztottak hosszú időre el hatalmas termékeny területeket és milliányi holdra kiterjedő mocsarak területek el síkságainkon.

Szent István korából már okiratok tanúskodnak a hazai halászat ügyének rendezéséről. Nagy királyunk és a későbbi Árpádok alatti főleg kolostoroknak és püspökségeknek adományoztatnak halászati jogok, ami bizonyítja, hogy a halászatnak abban az időben is milyen nagy jelentőséget tulajdonítottak.

Nagy Lajos király uralkodása idejében magának Szeged városának 4.000 halasza volt, Mátyás király Visegrádon halastavakat létesített, stb. stb.

Közvetlen a mohácsi vész után halászatunk hanyatlásnak indul, de egyből, a 16. századból származó adatok szerint a Duna-Tisza és más folyóink bővelkednek halban, különösen pedig a tok-féle halban.

Magától értetődő azonban, hogy ez a halbőség nem volt állandó, mert függött a száraz és nedves évektől. Ha az árvizek nagy területeket tartottak előntve, kedvezők voltak a halászati viszonyok, viszont voltak olyan évek is, — aszályos évek, — mikor a szárazság következtében az áradások elmaradtak és a körülmények a hal ívásának és az ivadék életfeltételeinek nem kedveztek. Ilyen időszak volt pl. az 1831. év utáni száraz ciklus, midőn a halászaink a legnehezebb viszonyok közé kerültek, úgy hogy számosan akadtak közöttük, akik más mesterségre kellett, hogy adják magukat.

A magyar halászat aranykorának azonban mindig jobban-jobbant szabott a kultúra, a nép szaporodása. Az árvizek nemcsak a termő területeket telték tönkre, de a városi településeket is veszélyeztették. Ezért a magyarság vitális érdeke kívánta az árvizek garázdálkodásainak megszüntetését és a kártételek megakadályozását.

Gróf Széchenyi István hatalmas gazdasági elgondolásának egyik sarkalatos elve a folyók szabályozásának kérdése volt. Az ő kezdeményezésére indult meg az a hatalmas munka, amely méreteiben egyedül álló. Ez a munka hozta

létre hazánkban azt a 7.000 km-t meghaladó árvédelmi töltés hálózatot, mely napjainkban biztonsággal védi a magyar gazdasági munka gyümölcsseit. Ezt a korszakot alkotó munkát méltán nevezte Kvassay Jenő kiváló vízépítő mérnökünk második honfoglalásnak.

A folyam szabályozás természetesen az ország halászatának új irányt szabott. A folyók szabályozása révén óriás területek, éppen a legjobb ivóhelyek rekesztettek ki a hallermelésből. Megindult a hajózás és a folyók mentén lévő városok iparának hatalmas fejlődése. Az ipar fejlődésével megszorodtak azok a szennyvizek, melyek — bár többé-kevésbé derített, tisztított állapotban kerülnek vissza a folyók medrébe — mégis ártalmasak a halászatra.

Oly nagy arányú lett hazánk legtermékenyebb folyó vizeinek elnéptelenedése, hogy most már gondoskodni kellett a halászat okszerűbb gyakorlásáról és a halállomány fokozottabb védelméről. A pusztuló magyar halászat ügyének felkarolása Herman Ottó, Landgraf János, később Répássy Miklós nevéhez fűződik, ők jelölték ki halászatunk regenerálásának új irányait.

1889-ben emelkedett törvényerőre az 1888. XIX. törvénycikk és hosszas beható munkával sikerült érvényt szerezni e törvény sarkalatos elvének, mely szerint nyílt vizekben a halászatot a tulajdonos önállóan csak akkor gyakorolhatja, ha ez mások érdekeit nem sérti, különben a tulajdonosok azt csak halászati társulatba tömörülve közösen gyakorolhatják.

Addig mindenki szabadon halászhatta tetszése szerint, ami a földbirtok megosztódása következtében a halállomány mértéktelen kiuzsorázásához vezetett volna. A társulás eredménye az lett, hogy a halászati társulat az egész vízterületet a tulajdonosok és községek birkothalatától függetlenül a halászati szakszemponatok szemelőit tartása mellett nagyobb üzemszakaszokban adja bérbe. A befolyó hért azután a társulat terület arány szerint osztja szét halászati jogtulajdonosok között.

Ez a rendszer amellel, hogy a parti birtokosnak is nagyobb jövedelmet biztosít, lehetővé teszi, hogy a halászat vizeinken egységes elvek és szakszerűen összeállított üzemszabvány szerint gyakoroltassék. A halászati társulatok az egyes üzemszakaszokat hosszabb időre, legalább 6 évre adják haszonbérbe és így elsősorban a bérlőknek érdeke, hogy a halállományt a gazdaságossági elveknek megfelelően ki-mélje.

Ma az ország területén — a Balatont és a Velencei tavat is beleértve — összesen 56 halászati társulat kereken 220.000 holdon működik. További halászati társulatok alakítása folyamatban van, különösen azokon a területeken, amelyek a Felvidékkel és Kárpátaljával kapcsolattak vissza a magyar szent Koronához.

A halászati társulatok működése felett az állam felügyeleti jogot gyakorol, sőt a halászati jogtulajdonosokat a halállomány fejlesztése terén kifejtett munkájában anyagilag is támogatja azáltal, hogy indokolt esetben ingyenes ponty-ivadékok és megtermékenyített fogas süllőikrái adományoz díjtalanul a társulatok útján a medertulajdonosoknak. Továbbá szakszerű tervek díjtalan elkészítésével elősegíti a folyók mentén alkalmasnak mutató területeknek, holt-medreknek ivadéknevelő telepekké való átalakítását.

A halászati társulatok megalakítása azonban egyedül korántsem oldja még meg nyíltvi a halászatunk minden fontos kérdését, csupán egy általános organizációs keretet ad, melyen belül ezek könnyebben oldhatók meg.

Az árvédelemmel a folyók medréből kirekesztettek a halak szaporodására alkalmas árterületek. Az állami segítség gyanánt kiosztásra kerülő halivadék, továbbá társulatok által rendszeren a bérlőkre hárított népesítési kötelezettség korántsem elegendő folyóink halállományának növeléséhez. Halászatunk megmentésének ezért vitális problémájává vált a hullámtérben az ármentesítő töltések építésénél létesített úgynevezett kubik gödröknek egymással és az anyamederrel való összekötése. Az árvizek tavaszi levonulása után ezekben az anyagödrökben a folyó egész hosszában megszámlálhatatlan mennyiségű halivadék marad vissza, mely megfelelő összekötés hiányában nem kerül bele az élővízfolyásba és vagy a gödör kiszáradása következtében pusztul el, vagy felelőtlen emberek és víz-szárnnyasok martalékává válik. Persze a hullámtéri anyagödrök bekötése szakszerű munkájának végrehajtása sok pénzbe kerül és az ármentesítő társulatok anyagi fedezet hiányában saját erejükben ezt gyökeresen megoldani nem tudják.

Ennek a nagyértékű és ma a legtöbb helyen pusztulásnak kitétt értékes halanyagnak megmentése érdekében olyan

megoldást kell találni, hogy az ármentesítő társulatok eme terhe részben a halászati társulatokra hárítandó. Indokolt esetben a munkák végrehajtását állami segélyek juttatásával kell elősegíteni.

Igen kívánatos volna, ha a halászati társulatok vezetésében az ármentesítő társulatok irányadó szerephez jutnának. Ugyanis ezek ismerik legjobban az egyes folyószakaszokat és a hullámtéri kubikgödörök is az ő kezelésük alatt állanak.

Másik nagy baja nyíltvízi halászatunknak, hogy hazánkban a halászmesterség folytatása nincs szakképzettséghez kötve. Vizeink hasznosításánál bárki halászbérletre juthat, aki a vízterületeknek árverésen történő bérbeadásánál megfelelő lérajánlatot tesz. Pedig ez nagy hiba, mert nem az a fontos, hogy a vízterület okvetlenül a legtöbbet ígérő kezébe kerüljön, akár ért az illető a halászathoz, akár nem. A halászati jogtulajdonos is akkor találja meg hasznát, ha vízterületét képzett halász bérlé, aki nemcsak fogja a halat, de megfelelően, hozzáértéssel népesíti is a területet és kíméli a halállományt. Számos példa van rá, hogy a halászathoz egyáltalán nem értő egyének a víz bérletét megszerzik, — s annak ellenére, hogy az előírások a víz albérléte adását tiltják — úgynevezett részes halászok útján burkoltan mégis csak albérlőkkel dolgoznak. Az ilyen gazdálkodás lassan a vizek teljes kizsákmányolására vezet.

Sajnos hazánkban a külföldi legtöbb államában létezőhöz hasonló halászképző tanfolyamok ezidőszereint nincsenek. A földművelésügyi igazgatás újabb tantervbe vette ilyen tanfolyamnak megszervezését. Amennyiben ez az elgondolás sikerrel keresztülvihető lesz, talán elérjük azt — a ma még utópiának látszó állapotot, — hogy folyóink halászata végre korszerűen képzett halászmesterek bérleti kezelésében lesz. Addig is fontos, hogy a halászati társulatok üzemszakaszaiak egy részét kíméleti szakasszá nyílvánítsák.

Ezek a kímélt szakaszok lehetőleg sporthorgász egyesületeknek adandók azután bérbe. A sporthorgászok a halászatot szakszerűen és sportszerűen, a halállomány kímelésének szemelőtt tartásával fizik és gondoskodnak a víz megfelelő, — az orvhalászok elleni őrzéséről. E téren kitűnő tapasztalataink vannak a Soroksári Dunaági Halászati Társulatnál, ahol erősen kihasznált vizek, ilyen módon újra haldús kitűnő területekké váltak.

Országunk két nagy állóvize, a Balaton és a Velencei tó szakszerű társulati kezelés alatt állnak. A Balatont egységesen bérlé a Balatoni Halászati R. T., mely az intenzívebb halfogás mellett gondoskodik a halállomány fenntartásáról. Nagy mennyiségű halat exportál külföldre és a gazdaságilag kisebb jelentőségű anyagot síófoki gyárában halkonzerv készítésére, a hulladékot pedig fonyódi telepén halliszt készítésére használja fel.

A mesterséges halasgazdaságok terén hazánk kultúrája igen magas fokon áll. Itt a kezdeményező lépéseket néhai Corchus Béla tette meg, ki 1894-ben Simontornyán létesített először pontytenyésztő üzemét. Példáját számosan követték. Ma legnagyobb tógazdaságaink a Corchus Testvérek biharugrai 750 holdas és a Magyar Tógazdaságok R. T. kezelésében levő 2300 holdas hatalmas üzemek. Az ország területén egyébként ma 183 helyen kerekén 19.000 hold területen működnek tógazdaságok.

A világháború utáni területelcsatolással jelentékeny veszteség érte halászatunkat, főleg a délvidéki és keleti részeken levő halgazdaságok elvesztésével. Ezeket a veszteségeket új tógazdaságok létesítésével és a régiéknak kibővítésével és a termelés intenziválásának fokozásával sikerült ellesűlyoznunk, úgy hogy ma már nagyobb a termelésünk mint a világháború előtti nagy Magyarországon volt. Tógazdaságaink ponty anyaga európai hírű és az évi kb. 30.000 q-nyi termésnek nagy része kerül külföldi piacra. A tógazdaságok egy része intenzív üzemű, több helyen eredményes kísérletek tettek a halgazdasággal kombinált rizstermelés terén is.

Halasgazdaságaink fejlődésének további irányát az szabja meg, hogy 1. hazánkban 600.000 holdnál nagyobb szikes terület van, melynek rosszabb részét alig lehet gazdaságilag megfelelően kihasználni, 2. ezeknek a szikeseknek mezőgazdasági haszna, időszakos legeltetés útján holdanként alig több 2-4 P-nél, 3. megállapítható, hogy a szikesek halgazdasági kihasználása, ha a tógazdaság létesítésével kapcsolatos befektetések nem túl nagyok, kedvező, 4. az öntözések fejlesztésével a szikes területek jelentékeny része eláraszthatóvá és így tógazdaság létesítésére is alkalmassá válik. Az öntöző csatornák — tekintettel arra, hogy a két üzem vízellátása időbelileg nem esik össze, —

elláthatják a halasgazdaságokat is a szükséges vízzel. 5. Hazánkban a halak etetésére szolgáló takarmányok, kukorica, csillagfűrt, stb. nagy mennyiségben teremnek és előnyösen szerezhetőek be. 6. Hazai belső halfogyasztásunk a külföldihez képest rendkívül csekély, fejtenként kb. 0,8—0,9 kg-ra becsülhető.

A belső halfogyasztás emelése érdekében megfelelő propagandát kell kifejteni, nehogy a halkivitelünk jövőbeni eselleges csökkenése fennakadást okozzon.

E helyütt meg kell emlékeznünk az ország pisztrángos vizeiről is. A trianoni békével legjobb pisztrángos vizeink kerültek idegen államok birtokába.

A Felvidéknek és Kárpátjának nem régen történt visszacsatolása azonban ismét értékes pisztrángos vizeket adott hazánkban és ezek kb. 2.000 km. hosszal gyarapodtak. E pisztrángos vizek sajnos nagyon kihasznált, kiüszorított állapotban kerültek vissza. A kárpátjai pisztrángos vizek nagyrésze állami erdészetünk kezelése alatt áll és így meg van minden reményünk arra, hogy szakszerű népesítéssel és a vizek megfelelő szabályozásával pisztrángos állományunk ezeken a vizeken újra regenerálódik. A többi felvidéki és kárpátjai magánkézben levő pisztrángos vizek társulatokba való beszerzése folyamatban van.

Pisztráng állományunk feljavitása jelenleg külföldről importált drága ikra útján történik. Ez a módszer azonban nem célhoz vezető és nem állandósítható. Ha azt akarjuk, hogy pisztrángos vizeink idegenforgalom és turisztika szempontjából jelentős közgazdasági tényezővé vájjanak, elengedhetetlenül szükséges, hogy hazánkban legalább egy helyen pisztrángtenyésztő mintatelep létesítsék, ahonnan ikrával és eselleg előrenyújtott ivadékkal vizeink népesítése eredményesen és kellő tempóban történjék.

Ugyanígy szükség volna egy állami kísérleti pontyos gazdaságra is, ahol a mesterséges etetés, halastavak frágyszása és fajnémesítés terén kísérleti úton volnának fontos, — a magyar haltenyésztés szempontjából rendkívül nagy horderejű — üzemgazdasági kérdések tisztázhatók. A pisztrángos mintagazdaságban történne az erdőörök halászati kioktatása, a kísérleti pontyos tógazdaságban pedig középfokú tanfolyamon a külföld mintájára gyakorlati tőmesterek volnának nevelendők.

Hazánkban a halászat fokozatos fejlesztése közgazdasági szempontból rendkívül fontos, mert a haltermelésre kedvezők a viszonyok. A halászatnak Magyarországon olyan nagy múltja van, hogy nem kell már kezdési kísérletezésekkel próbálkoznunk, hanem a halászat eddigi fejlődésének útja mutatja pontosan a követendő nyomot, amelyen az értékes tapasztalatok felhasználásával reálisan és eredményesen építhetünk tovább.

Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai.

Írta: dr. Mika Ferenc és dr. Varga Lajos (Sopron).

5. Új, vagy elnéptelenedett vizek halasítására sebespisztrángot használjunk. Ha a víz a mesterségesen történő átalakítások után is alkalmatlannak bizonyul a sebespisztráng számára, akkor arról, mint pisztrángos vízről mondjunk le. Mert egyetlen szabad vizet sem ismerünk, mely sajátosságai miatt a sebespisztráng számára alkalmatlan, de a szivárványos pisztráng részére alkalmasnak bizonyult volna. Az irodalom megemlékszik ugyan ilyen esetekről is. Coester régebben (1907) például azt tanácsolta, hogy főleg azokat a patakokat népesítsük be vele, melyekből a sebespisztráng kipusztult. Különösen a gyorsan folyó és táplálékban gazdag vizeket tartja erre alkalmasoknak. Amde kiderült, hogy a hőmérséklettel szemben tanusított csekélyebb igényessége segített némileg.

6. Szabadvizekbe csak olyan szivárványos pisztrángivadékokat használjunk, amely már állandósult alakjától elvett ikrákból kelt ki. A legbiztosabb és legcélravezetőbb, ha a szükséges tenyészanyagot állandósult állományból magunk termeljük. Ajánlatos azért, hogy a nagyobb szivárványos pisztrángos vizek tulajdonosai saját költőházakat létesítsenek.

A Salmo-almemet Európa vizeiben az őshonos *dunai galóca*, a *tavi szaibling* és az Északamerikából betelepített *pataki szaibling* képviselik.

A *taviszaibling*, más nevén *vitész szemling* (*Salmo salvelinus* L.) elterjedési köre igen nagy. Európaiban az Alpok, Skandinávia, Anglia, Írország, Oroszország vizeit lakja. Eu-

rópán kívül előfordul Szibéria, Japán, Grönland és Észak-Amerika vizeiben is. A faj azonban a különböző földrajzi tájakon számos alakváltozatra, formára oszlott fel. Szétbomlása a megfigyelések szerint jelenleg is folyamatban van. A hozzánk legközelebb eső előfordulási helyén: az Alpok kisebb-nagyobb tavaiban *Thienemann* megállapításai szerint a jégkorszak előtt is megvolt. Hidegvíz kedvelő (hidegszenothermális) tulajdonságai miatt a délfelé előnyomuló gleccserek előtt nem húzódtott el, hanem lakóhelyén maradt. Az Alpokban élő taviszajbling, melyet egyesek külön fajnak tartottak és *Salmo alpinus*-nak neveztek, a jégkorszak után számos alakra oszlott. A tágabb értelemben vett *Salmo salvelinus* körében olyan alakok is vannak, melyek a tengerben élnek és iváskor a folyóvizet keresik fel. Az Alpok tavaiban, tengerszemeiben élők azonban teljesen állandósultak s az ívással kapcsolatos ősi vándoröztönük csak elmosódva él bennük. Útjukban csak az alkalmas ivási helyeket keresik föl. Ivásukhoz rendszeren a feltörő források tölcseireiben s ezek közelében lévő kavicsos medret választják ki. Ivásuk ideje lakóhelyenként változó, általában november-től január-ig tart. De azokban a tavakban, ahol az ikrákat a mély helyeken rakják le, az ikrázás már június-augusztus havában megkezdődik.

A taviszajbling „*alpinus*” alakja az Alpok északi lejtőin fekvő legtöbb tóban előfordul. Nagyon sok helyre, főleg a kisebb vizekbe betelepítés útján került. Több olyan vizet ismerünk, melybe minden gazdasági cél nélkül — pl. pásztorgyerek útján jutott. Sok helyen csaknem az örök hó határáig is felható. Egyikünk (*Mika*) az Osztrák-Alpokban 2200 m. magasságban (Klafferkesel) is találkozott vele; olyan tavakban is látta, melyek az évnek csak 2–3 hónapjára szabadulnak fel a jégpáncél alól. A víz alacsony hőmérséklete, oxigénegysége és nagyfokú tisztasága (átlátszósága) fontos életfeltételek a számára. Az olyan vizekben, melyek hóolvadás, vagy a zivatarok után a beléjük ömlő patakok finom hordalékától hosszabb időre zavarosakká válnak, nem képes megélni.

A taviszajbling hazánk vizeiben nem fordul elő. Alkalmas élőhely lenne ugyan számára, de abba a földrajzi helyzet, a folyók folyásiránya miatt behatolni nincs alkalm.

Az Alpokban élő tavi szajbling testalakja és színe nagyon változó. Egyes változatok 60 cm. hosszúság mellett 10 kg. súlyt is elérnek, mások azonban alig növekednek 12–15 cm-re és 40–50 gr. súlyúra. Némely fajta színe nagyon feltűnő: háta zöldes vagy barnás, hasa cinóber- vagy kárminvörös, oldala sárgán vagy pirosan pettyezett. Ezzel szemben más fajták olyan „egyhangú” színűek, hogy színzetről nem is lehet beszélni.

Az alpesi tavak szajblingját tehát a *változékonyság* s az ebből következő *alakgazdagság* jellemzi. Négy alakcsoportba szokták beosztani. A legnagyobb növésű (10 kg-ig) a „Wildfangszajbling” („*omble chevalier*”); magányosan élő ragadozó. Az úgynevezett „rendes alak” már jelentékenyen kisebb fejlődést mutat (kb. 0.8 kg-ig). A „Schwarzreiter” és a mély vizekben élő, egyesektől *Salmo salvelinus* var. *profundus Schilling* néven nevezett alakjai törpe növésűek. A három utolsó változat tagjai kisebb-nagyobb rajokban élnek.

Az egyes csoportok külön-külön még számos endémikus fajtára, helyi változatra oszthatnak. Így nem túlzott az az állítás, hogy majdnem annyi szajbling van, ahány tóle lakott tó. Számos vízben több változat is jelen van. Azt, hogy a különböző változatok létrejöttét mi okozta, még nem tisztázták. A táplálkozási tényezőkkel megmagyarázni nem lehet, mert több olyan tó ismeretes, melyben a nagyra fejlődő alakok mellett törpe változatok is élnek. Sokan a tó tengerszintfeletti magasságával akarják összefüggésbe hozni. Ez a tényező azonban — egyikünk (*Mika*) megfigyelései szerint — csak a Schwarzreiter nevű változatnál okoz növekedési különbségeket, amennyiben az élőhely magasságának emelkedésével fokozatosan csökken a növekedése. Viszont a többi változatra nem lehet hatással, mert pl. a 2000 m. magasságban fekvő Giglach-tóban jóval nagyobb (3 kg-on felül) szajblingek élnek, mint a szomszédos, 1600 m. magasan levő Landarier-tóban. Viszont az itt élők megint nagyobbak, mint a kb. 1300 m. magasan fekvő Riesach-tó halai.

Figyelemreméltó gazdasági jelentősége csak a „rendes” alaknak van. Rövid életű, de gyors növekvésű hal. Súlya csak különös viszonyok között haladja túl a 250–350 gr-ot. Húsa igen jóízű. A pisztrángoknál többre becsülik s ezért keresettebb és értékesebb. A pisztrángokkal azonos módon mesterséges tenyésztését is üzik. Számos tó állományát javították meg vele és új tavakat, pl. a völgyzárógáttakkal felduzzasztott tavakat sikeresen benépesítették.

A taviszajbling főtáplálékát a plankton állatvilágából szerzi. *Bosmina*, *Daphnia-félék*, *Bythotrephes*, *Sida*, különböző kétszárnyúak (*Diptera*) felszálló fejlődési alakjai szol-

gálnak táplálékául, de a fenékfauna alakjait, így a kérészalácát, *Tendipedidák* álcáit is felhasználja. Az esti órákban a felszínre emelkednek s ilyenkor a vízre eső szárazföldi eredetű rovarokra vadásznak. Így az esetleg vele együtt élő pisztrángoknak nagyobb versenytársává nem válik. Teljesen békés halnak azonban a taviszajbling sem tekinthető. Sokszor megfigyeltük ugyanis, amint már 150–200 gr-os példányok is serényen és kitartással üldözik a tavak parti övén, vagy a patakok torkolatánál seregesen úszkáló *fürgecselléket*.

Leginkább hálóval fogják, de mint sporthal is becses zsákmány.

Hegyi tavainkban kísérletképpen megtermékenyített példák kikeltetése útján bizonyára meg lehetne telepíteni. Még a kisebb terjedelmű hegyi tavak is alkalmas élőhelyek a számára, ha vizük tiszta, átlátszó és mélyebb rétegekben nyáron át alacsony hőmérsékletűek s oxigéndúsak maradnak. A megtelepítés reményében ismertettük ennek az értékes halnak életkörülményeit.

(Folyt. köv.)

A „Fogas”-kérdéshez.

A «Fogas»-kérdés csak nem akar tisztulni. Sok még benne a ködös részlet. Egy ilyen részletre tapintott rá *Veörös Miklós* taglárunk a Halászat előző számában közölt *Reisinger* idézete: *Perca lucioperca*. Süllő (junior). Fogas (senior). Vagyis két név: külön a fiatalra, külön az öregre. *Dr. Lukács Károly* szorgalmas kutatásai során idézi Bél Mátyás írását 1731-ből, fordításban, mert a Balaton halászatáról latinul írt: «Mi láttunk a zsákmányban . . . süllőket (*luciopercas*), magyarul *Fogasokat* és *Süllőket*». Tehát már akkor, több mint 200 évvel ezelőtt, két magyar nevet említ a *lucioperca*-al. Ugyancsak *Heckel* is azt mondja, hogy «a hal a Balatonban, melynek vidékén a kisebb példányokat Süllőnek, a nagyobbakat Fogasnak hívják». Herman Ottó is ezt állítja. És meggyőződhet bárki, hogy ez ma is így van; a kis süllő a Balaton mentén ma is csak süllő és csak egy bizonyos tekintélyesebb nagyságon túl lesz fogas. A két név használata *ugyanabban* a vízben (Balaton) képtelen ellenmondás volna, ha a fogas nem csupán a halfaj *nagyránótt* példányait jelentené. Mert ha a «fogas»-on a süllő halfaj egy oly külön változatát kellene érteni, amely változat a hely, víz, stb. következménye, akkor a két név használata azt mondaná, hogy az eredeti halfaj s a helyi körülmények előidézte változata egymás mellett, ugyanabban a vízben él. De akkor hol a helyi befolyás a süllőnél? A «fogas» tehát a köztudatban sohasem fajt, fajtát vagy változatot (varietás) jelentett, hanem csak egy halfajnak (süllőnek) bizonyos nagyságát és mondjuk, e nagyságban rejlő értékét. Ez a nagyság persze nem pontosan meghatározott; Herman Ottó idejében a «fogas» 3 kg-os példányoknál kezdődött, ma pedig már az 1 kg-os, sőt még a kisebb süllőket is is annak becézik. A «fogas» szó igazi értelméből magyarázható, hogy a «fogas» megjelölés nem maradt a Balaton mentén, hanem elterjedt az országban, mint egy halfaj nagyobb példányainak megkülönböztető neve. Ezzel kapcsolatban legyen szabad rámutatnunk arra, hogy *Dr. Lukács Károly* a «Halászat» folyó évi 8. számában a «Fogas kérdésről» című cikkében bizonyára elnézte *Goszthony Mihály* írását, mert ő nem «tokaji bor»-ról, hanem «tokaji aszu»-ról beszél, mint ahogy í t is nem balatoni *halról*, hanem balatoni *fogasról* van szó. Az *aszu* név borkülönlegességet jelent, amely különböző vidékeken teremhet, épp úgy, mint ahogy a fogas is halkülönlegességet jelent, amely szintén különböző vizekben nevelődhet. Ha az a különböző vidékről való származás — itt pedig csakugyan arról van szó! — minőségbeli különbséget idéz elő, akkor az, szerény véleményem szerint, csakis a vidék szerinti jelzővel fejezhető ki minden félreértést kizáróan.

Most aztán megjelent a Külkereskedelmi Hivatal alábbi rendelkezése:

«A jövőben a német viszonylatú fogasküldeményekhez a Hivatal a kiviteli tanúsítványt csak abban az esetben látalmazza, ha a kiviteli tanúsítványhoz a Balatoni Kikötők m. kir. felügyelőségének (Siófok) oly értelmű igazolása van mellékelve, hogy a szóbanlevő fogasküldemény valóban a Balatonból származik.»

A rendelkezésnek egyetlen kézzelfogható kihatása az, hogy ezentúl csak a Balatonból fogott fogas élvez Németország felé vámmentességet. *Védelmet* ez a balatoni fogas számára egyáltalán nem nyújt. A belföldön nem, mert csak a kivitelre vonatkozik. Külföldi viszonylatban pedig semmi hatása sincs, mert a jugoszláv, román, orosz, stb.

haltermelő épp úgy fogja, ha jónak látja, a maga Lucio-perca sandráját «fogas» néven szerepeltetni, mint azelőtt.

Szerintünk hiánya a rendelkezésnek az is, hogy nem állapítja meg azt a nagyságot, amelynél a «fogas» kezdődik; tehát «fogas» néven kivételre kerülhet a süllő aprajagya egyaránt? Ez aligha járulna a fogas külföldi értéksziintjének fenntartásához; ami pedig közgazdaságunk nézőpontjából feltétlenül kárt jelentene az országra.

De mi lesz az ország többi haltermelőivel?

Az általuk termelt süllő, illetve fogas is *kitűnő ízű, értékes hal*. Ezek között a halak és a Balatonból származó halak között, emberi élelem nézőpontjából, *akkora jellemző különbséget* megállapítani, mint aminő például a «tokaji» aszabor és más aszabor, vagy a «tiszavidéki» buza és más buza között van, aligha lehet. Ime, egy csomó «fogas» kérdés merül ismét fel. Mindezt legegyszerűbben mégis csak a «*balatoni*» jelző alkalmazásával lehetne tisztázni.

Répassy Miklós.

A vízfolyások jellegzetességei.

Irta: ifj. Dr. Szabó Zoltán.

A halászat és haltenyésztés szempontjából egyáltalában nem közömbös az illető élelteret adó és megélhetést nyújtó vízfolyás külső, a természeti körülmények következtében adódó, állapota. Eme állapot jelzői és megnyilvánulásai mindenkor irányítói a halászat módjának és eszközeinek, továbbá a halállomány nevelésének és gondozásának. Egy vízfolyás külső képét és megnyilvánulását nemcsak a környezele, fekvése, vagy természetrajzi és földrajzi adottságai jellemzik, hanem annak viselkedése a természetadta helyzetben. Pl. egy hegyi folyót nemcsak azért nevezünk «hegyi»-nek, vagy felső folyásúnak, mert hegyek között folyik, a vize tiszta, fenekét sziklák borítják és folyása víz-esésekkel tarkázott, vagy mert átlaga pisztráng, továbbá mert vize oxigénben dús, hanem azért is, mert a környezeti adta viszonyok következtében e vízfolyás fizikai állapota is a hegyi — felső — folyásra jellemző, stb.

Eme állapotjelzők közé sorolható a *vízjárás, víz-sebesség, mederlépés, vízhozam, vízmélység, víz-élesség* stb. Ezekkel és a jelentőségükkel kívánok foglalkozni a továbbiakban; mert nem árt, ha eme fogalomkörökben kellő jártassággal és hozzáértséssel rendelkezik a halász-ember és haltenyésztő.

Földünk felszínének változatos képei nemcsak a geológiai átalakulásoktól és a világrendszerek erőviszonyainak változásaitól, hanem az ilőjárás viszonyoktól és a földre jutó csapadék eloszlásától és megnyilvánulásától is függ, ami az egyes földrészek földrajzi és természetrajzi jellegét, elkülöníthetőségét és jellemzését vonja maga után.

A földre jutó esőzések következtében alakult ki a földünk vízhalózata, melyet *vízrendszer* (folyam rendszer) néven ismerünk. A vízrendszereket egymástól a *vízválasztó vonalak*, vagy *vízválasztók* különítik el, melyeken befűl minden egyes folyam, folyó vagy általában vízfolyás rendszerének meg van a maga *vízgyűjtő területe* (ezt szokták még *vízkönyvnek, vízvidék* névvel is illelni). A vízgyűjtő terület nagysága (azaz ahonnan nyeri vizét teljes hosszában) pl. Duna: 810,000 km², Tisza: 157,186 km². A vízgyűjtő terület alakja (tehát a mellékágak, folyók befolyási képe lehet egyszerű (pl. Sajó), centrális (Hármas-Körös), vagy bonyolult (Duna vagy Tisza).

Bármely vízfolyás hű tükre a vízgyűjtő területén lejátszódó eseményeknek. A lehulló csapadék, legyen az eső vagy hó a vízkörnyéken, valamilyen úton-módon eljut a vízfolyásba, tehát annak *vízállását* lényegesen megváltoztatja, szintűgy szárazság vagy tartós csapadék mennyiség hiány is megmutatkozik a bármelyik minket érdeklő vízfolyás vízi életében. A vízállás változása nem egyéb tehát, mint a *vízszíne*nek emelkedése vagy sülvedése, aszerint, hogy a vízgyűjtő területen nedves vagy száraz időjárás uralkodik. A vízállás változását hívják *vízjárásnak*. Szárazságkor alacsony, kis vízállásról beszélnek, míg áradáskor, azaz nagy csapadék mennyiség hirtelen lejutása a befogadó vízfolyásba (hirtelen, erős hóolvadás, vagy tartós tavaszi esőzés, eselleg hirtelen keletkező, bő vízü zivatar) általában magas vízállást eredményez. Míg a vízfolyások különbeni, általában előforduló állandó vízszintjét szokták középvízállásnak nevezni, mely körülbelül a magas és alacsony vízállások közti középtértéknek felel meg. A vízjárás feltétlenül állandóan befolyásolja a halászat módját,

eshetőségeit és a várható eredményeket. A halász nem függetlenítheti magát a számára kereseti lehetőségét, megélhetést vagy esetleg sportszerű szórakozást nyújtó vízfolyás vízjárásától és ugyanez vonatkozik arra is, aki a halállomány növelésével, haltenyésztéssel vagy halnemesítéssel foglalkozik, vagy aki a vízfolyások természet ismeretére törekszik és a víz életét, útját, munkáját vagy népességét teszi a kutatása tárgyává. De ismernie kell a vízfolyás természetét és a vízgyűjtő területének általános meteorológiai viszonyait annak is, aki kereskedelmi, vagy mezőgazdasági szempontból az illető vízfolyáshoz kötött életmódot él.

A vízgyűjtő területre jutó nagyobb csapadék mennyiség a vízfolyás *vízbőségét* is változtatja. A vízbőség tehát a vízkörnyék időjárásától és az ott uralkodó talaj viszonyoktól függ. A csapadék mennyisége szerint az illető vízfolyás vízállása megváltozik, vízszintje emelkedik vagy sülved, tehát vízbősége más lesz. A vízszín, azaz a vízfolyás magasságának különbségeit *hidrográfban* (vízfok, vízjárték) szokták kifejezni. Az illető vízfolyásnál előforduló legalacsonyabb és legmagasabb vízállások különbségét 10 egyenlő részre osztották fel, ebből egy rész neve egy hidrográf fok. A legalacsonyabb értéknél van a 0 fok. A Dunánál e 10 foknyi beosztásnak megfelel 678 mm, azaz a Dunára nézve egy vízfok értéke kerekén 68 cm.

A vízjárásal összefüggő és használ elnevezés még a *hajó-járás*, azaz a folyóvíz ama részlete, amely hajózható. Ezt megfelelően ki is jelölik (bólyákkal például) s akkor *hajóút* a neve. Ebből látnivaló, hogy ahhoz, hogy valamely vízfolyás hajózhatóvá váljék, annak feltétlenül kellő vízmagassággal, vízbőséggel és nem túlszeszélyes vízjárással kell rendelkeznie.

A vízjárás, azaz a vízállás változása a hegyi, vagyis felső folyású vízfolyások életében gyorsan múló változásokat hoz létre, amely azonban nem igen zavarja meg az illető vízfolyás életét, eltekintve egy-egy váratlanul jövő, nagy erejű felhőszakadástól, amely olykor alaposan megbolygatja az életet. — A hóolvadás és tavaszi áradás elől a pisztráng még idejében talál búvóhelyet, a pisztrángos haltenyésztők pedig gondos part és fenékvédelemmel igyekeznek gátat vetni a fenti károkozás elkerülésére, illetve a veszély csökkentésére.

Sokkal veszélyesebb azonban a vízállás változásának jelentősége a vízfolyások, folyók középső és alsó szakaszában. Itt ugyanis a vízszín emelkedése általánosságban *árvíz* veszedelmet jelenl, ez pedig lassan megszűnő és tartós jellegű szokott lenni. Az árvíz pedig nemcsak a halászat megszokott módját, hanem a halállomány életét is jelentősen megbolygatja, eltekintve a kereskedelmet és a mezőgazdaságot érintő alapos károktól. Az ár elleni védekezés minden szempontból fontos, minden államnak nemzetvédelmi és gazdaságpolitikai érdeke az *árvédelem*.

(Folyt. köv.)

A Halászlati Csarnok bővítési munkálata.

A Halászlati kiállításoknak hosszú éven át lelkes rendezője Hallóssy Ferenc, több évvel ezelőtt indította meg azt a mozgalmat, hogy a kedves öreg halászlati pavillonunk helyett, egy modern és a halászat nagy nemzetgazdasági jelentőségének megfelelő csarnok létesüljön. Az ábránd idén beteljesült.

A Földművelésügyi Miniszter Úr Öngyméltóságának 20.000 P-ös támogatásával és a halászlati érdekelteknek ugyanekkora adományából felépült tavasszal a lehető legmostohább időjárás viszonyok között a kiállítás egyetlen új épülete, amelyről igen sokan a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Egyesületünk választmányában is volt olyan vélemény, az építkezés előtt, amely szinte fölöslegesnek és túl nagynak tartotta a csarnok tervét. A kiállítás sikere megmutatta, hogy az épület nem túl nagy, de aránylag kicsi, a nagy érdeklődéshez és sikerhez képest. Pedig elmondhatjuk róla, hogy kevés költséggel aránylag nagy területet fedtünk be. A most épülő hasonló nagyságú baromfi pavillon költsége több mint kétszerese a mienkének.

A kiállítás után azonnal megindult a tervezetés, hogy a jövő évi kiállításra egy nagyobb és szinte újnak beillő halászlati csarnokkal mutakozzunk be, és mindazokat az esetleges hibákat, amiket a szűkre szabott anyagi fedezet idézett elő, a szerzett tapasztalatok alapján javítsuk.

A kiállítás után még az Egyesületnek mintegy 5.000 P adóssága volt, ami az építkezésből adódott. Időközben a ha-

lászati tagdíjakból és a befolyó adományokból sikerült összes adósságainkat letörleszteni, sőt ma már 3.000 P-ös tartalékkal rendelkezünk.

A bővítési munkálatokat Illik Viktor bérszerződésének 5 évvel való meghosszabbítása s ennek fejében fizetendő 7.500 P-ös hozzájárulás tette lehetővé. Ez az összeg 2.500 P-vel nagyobb mint az első 5 évről fizetendő bér.

A mintegy 10.000 P-ös építkezéshez még szükséges összeget dr. Paluzsa László vezérigazgató 1.000 P-ös és Corchus Zoltán 200 P-ös nagylelkű adománya tette teljessé. Azóta újabb 200 P-öt juttatott el hozzánk az Erdéllyel felszabadult Korda-féle radványi tógazdaság.

Számítva a halászati érdekeltek multból ismert megértő támogatására még újabb adományok beérkezését remélhetjük, amit a tavaszi kiállítás belső berendezésének felújítására a falfelületek festésére és az előkert rendezésére fordíthatunk.

A bővítéssel kapcsolatban, amelyet dr. Kiss Tibor műegyetemi adjunktus úr volt szíves elkészíteni, az épület eredeti magyaros stílusára vigyáztunk, sőt az oszlopos elrendezéssel azt még emeltük is. A fedett árkád következtében hosszabb lesz a tető és az épület nagyobbak tűnik, de ez a torony nagyságát is emeli. Az oszlopsor alatt a széltől és esőtől védett csárdai férőhelyek számát növeltük lényegesen és egy újabb külső tornácos udvart létesítettünk. Ennek folytán a belső udvaron lévő eddigi asztalokat kitelepítettük és ez a kedves belső udvar ezentúl a halászati kiállítást fogja szolgálni. (L. az alábbi látképet.)

Gondunk volt arra is, hogy a kicsinynek bizonyult halászati helyiséget növeljük és a kiszolgálást is egyszerűbbé tegyük.

A véres haldarabolást a jövőben nem kívánjuk a közönségnek bemutatni, nehogy egyesek kifogást emeljenek és ezért külön helyiséget építettünk részére.

Erdély visszatéréseivel az ottani tógazdaságok érdekében az akvárium termet is bővítettük. Ugyancsak a terem huza-tosságát üveglablak behelyezésével küszöböltük ki.

Az építkezés gyors ütemben halad előre, úgy hogy az október hó végéig befejezhető lesz. A bokréta ünnepélyt 12-én fogjuk megtartani, ahol az Egyesület választmánya a munka menetét megtekintheti.

A kiállítás területén nagy munkálatok vannak kialakulóban, mert a rendezőség többszáz ezer pengős hitelt tudott biztosítani. A halászati pavillonnal igen előkelő helyre kerültünk és az az útvonal, ahol mi idén egyedül álltunk, jövőre hatalmas épületekkel népesül. Itt fog állni a Külkereskedelmi Hivatal székelő tornyos épülete, a baromfi kiállítás és valószínűleg a dohány pavillon is, míg az erdészeti csarnok növelése szintén küszöbön áll.

A halászati csarnok bővítésével mondhatnánk az utolsó pillanatban futottunk be, mert ekkora helyet jövőre minden bizonnyal már nem kaphattunk volna.

Adja Isten, hogy a megnagyobbodott Magyarország je-

lentőségében megerősödött halászatát ezzel a kiállítással a jövő év tavaszán méltóképpen képviselhesse, és ehhez kérjük az összes halászati érdekeltek támogatását.

Egyesületi titkár.

A halászati csarnok bővítési munkálataihoz adományaikkal eddig hozzájárultak:

Magyar Tógazdaságok R. T. dr. Paluzsa László vezérigazgató	— — — — — — — —	1.000 P
Corchus Dezső és Zoltán haltenyésztők	— — — — — — — —	200 „
A felszabadult erdélyi területekről Lakatos és Korda radványi tógazdasága	— — — — — — — —	200 „

Kérjük igen tisztelt Tagjainkat, hogy adományaikat a 10.094 Országos Halászati Egyesület Budapest csekkszám-lára befizetni szíveskedjenek. A befutó adományokat a „Halászat”-ban közöljük!

Társulatok — Egyesületek.

Jegyzőkönyv.

az Országos Halászati Egyesület választmányának 1940. évi szeptember hó 13-iki üléséről.

Jelen vannak: Tomcsányi V. Pál elnök, Répássy Miklós alelnök, Báldy Bálint, v. Barcza Imre, Corchus Zoltán, dr. v. Igmándy Aladár, Illik Viktor, dr. Maucha Rezső, dr. Paluzsa László, dr. Raskó Pál, dr. Unger Emil választmányi tagok, Heincz Pál igazgató és Kontur György titkár.

1. *Távolmaradásukat kimentették:* v. br. Szurmay Sándor alelnök, Antalffy György, Corchus Dezső, Iklódy Szabó János, dr. Kovács Vilmos, Kovács Miklós, Köhler Géza, dr. Schulmann Emil választmányi tagok.

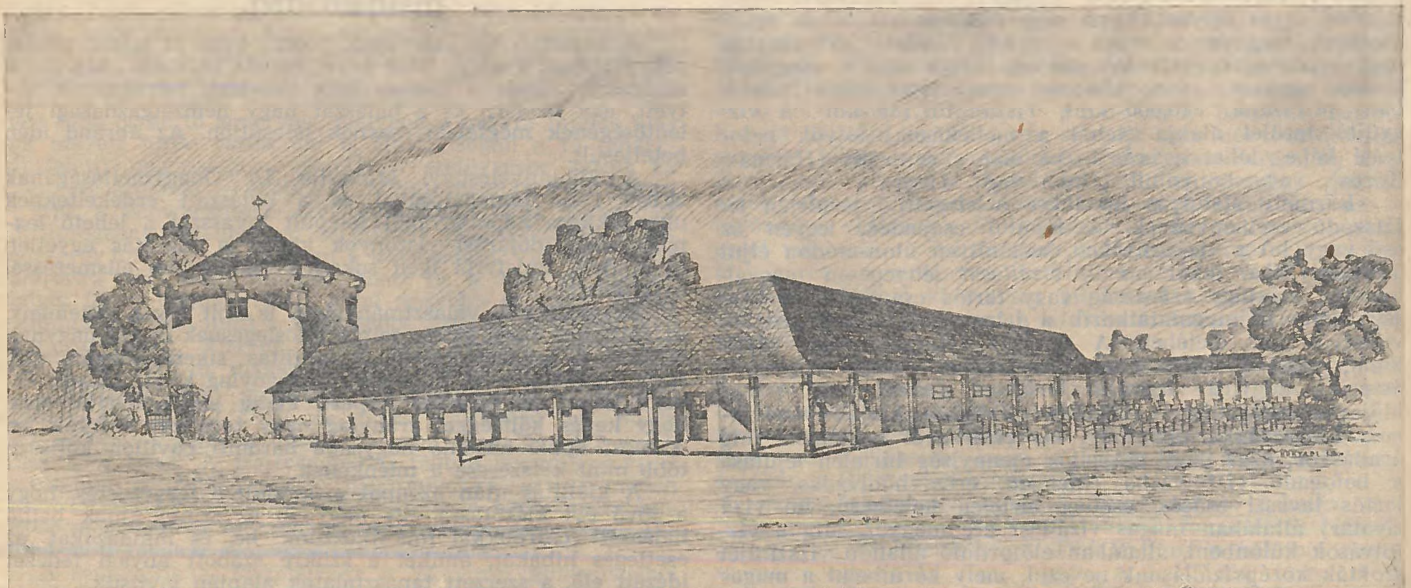
2. Tomcsányi Vilmos Pál elnök megnyitja az ülést és örömmel emlékezik meg Erdély egy részének visszatéréséről. Gróf Teleki Pál miniszterelnöknek a képviselőházban elhangzott beszédére hivatkozva örömmel üdvözlö a második bécsi döntéssel magyar kézre kerülő, főként pisztrángos vi-zeket, valamint a tógazdaságokat.

3. Az utolsó választmányi ülés óta az Egyesületbe való belépésüket kérték: dr. Boros József egyetemi tanár, Rumppler Ernő bányafőtanácsos, Szalkay Béla gyáros, dr. Szentmiklósi József városi főjegyző, Böszörményi István, Kakula József, Nagy István, Papp Ottó, ifj. Papp Ottó, Rendás Ferenc, Salac János, Varga György és Zachár Ferenc halászok.

A választmány tudomásul veszi a belépési nyilatkozatokat és megerősítés végett a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

4. Az elnök ismerteti Hirsch Gézának hozzáintézett levelét, amelyben választmányi tagságáról nyugalombavonulása következtében lemond.

A választmány a bejelentést tudomásul veszi és az elnök

A kibővített halászati kiállítási csarnok látképe.

előterjesztésére Hirsch Géának az Egyesület életében kifejtett működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mond.

5. A halászati csarnok építkezésének elszámolása.

A titkár beterjeszti a kiállítási csarnok költségösszeállítását 39.670.24 P bevétellel és ugyanannyi kiadással. Ezzel kapcsolatban előadja, hogy a március 29-iki választmányi ülésen az Egyesület pénzügyei úgy álltak, hogy az összes kiállítási költségekhez még 5548 P hiányzott, erre dr. Paluzsa László 4.000 P-t hitel formájában ajánlott fel.

Örömmel jelenti, hogy a halászati csarnok építkezési költségei az előirányzatnál mintegy 2.000 P-vel kevesebbet tettek ki. Az időközben befolyt jövedelmekből az Egyesület összes számláit kiegyenlítette anélkül, hogy a felajánlott 4.000 P-ös hitelt igénybe kellett volna vennie.

A titkár jelentését a választmány tudomásul veszi.

6. A halászati csarnok költségelszámolásának felterjesztése, a Földművelésügyi Miniszter Úrhoz.

A titkár előterjeszti a Földművelésügyi Miniszter Úr Önagyméltósága 20.000 P-ös adományának elszámolásáról szóló felterjesztést csatolva vitéz Nagypál Imre építési vállalkozó 31.763.87 P-ös számláját és az ezzel kapcsolatos jegyzőkönyveket.

A választmány úgy határoz, hogy a felterjesztéshez az előző pontban ismertetett 39.670.24 P bevételi és kiadási költségösszeállítás is csatoltsék.

7. Igazgató bejelenti, hogy a halászati csarnok átalakítása és részleges bővítése szükségessé vált. Ismerteti azokat az okokat, amelyek e bővítési munkákat indokoltá teszik.

A tavaszi kiállítás sikere és hatalmas forgalma azt mutatta, hogy

a csárda és főként a főzőhelyiség kicsiny,
a kiszolgálás nehézkes, körülményes és a forgalmat nem elégíti ki,

az akvárium terem huzatos, a csarnok belsőudvarából a vendéglői üzem kitelepitendő, végül a halfőző bemutatónál a közönség nagy része kíváncságra a halak leölése és darabolásának bemutatása mellőzendő.

Az építési vállalkozótól kedvező ajánlatot kapott az Egyesület, amely azonban az emelkedő anyagárok mellett sokáig nem tartható. Végül tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági kiállítás területének beépítése rohamos lépésekben történik, a jövőben a halászcarnok kibővítésére nem volna lehetőség, már most is csak nagy nehézségekkel, legnagyobb agilitás mellett sikerült a szükséges mintegy 24 in. területét biztosítani.

A bővítés következtében az épület elé 2.40 m. széles oszlopos tornác kerül, ahol az esőtől és szélről védett helyen tartózkodhat a közönség.

A belső udvar helyett a tornáccal és a toldalék épület által közrefogott mintegy 24 m. széles nyitott udvaron kap a halkóstoló csárda megfelelő helyet. A belső udvar így teljesen a kiállítás célját fogja szolgálni.

A főzőbemutató egy a közönség előtt elzárt halelőkészítőtől bővül, míg a konyha maga is 2 m.-rel hosszabb lesz és a kiszolgálás közvetlenül a külső udvar felé is lehetségessé válik. A belső udvarról elkerül a söntés és az sokkal jobb és nagyobb helyet kap. Az akvárium terem 5 akváriummal lesz növelhető. A közönség távozása a külső udvaron át történik.

Elnök szerint a közönségnek módot kell adni arra is, hogy távozása ne kizárólag csak a csárda udvaron át történjék. Ezért az akvárium teremből nyíló ajtó létesítését határozza el a választmány.

8. Az egyesület pénzügyi helyzete.

A titkár jelenti, hogy 9 évre visszamenőleg összeállította az Egyesület jövedelmeire jellemző adatait. Míg a múlt években az évi összes bevétel 5—8.5 ezer pengő között mozgott és ebből is 700—2700 P volt az előző évi maradvány, továbbá a tagdíjakból, előfizetői és hirdetési díjakból az évi jövedelem mindössze 2100—3900 P-t tett ki, addig 1940. szeptember hó 12-éig bezárólag:

az összes bevétel — — — — —	45.778.99 P
ebből tagdíj bevétel — — — — —	4.819.27 „
az összes kiadás — — — — —	42.885.16 „
az Egyesület készpénze — — — — —	2.893.83 „

A tagdíj bevétel már eddig is több mint 2.000 P-vel haladta meg az előirányzatot.

A titkár ismerteti Illik Viktor halászcárná bérlet bér szerződésének 5 évvel való meghosszabbításának kérdését és ezzel kapcsolatban bejelenti, hogy nevezett a bér szerződés lejáratú idejének 5 évvel való meghosszabbítása fejében a bővítési munkálatokhoz 7.500.— P építési hozzájárulást ajánlott fel.

A halászati csarnok bővítése esetén az Egyesület pénzügyei az év végéig a következőképpen alakulnának:

A halászati csarnok bővítési költsége a tervek szerint — — — — —	9.350.— P
Dr. Kiss Tibor terv. építész tiszteletdíja — — — — —	500.— „
Építési ellenőrzés — — — — —	250.— „
Halászat c. lap előállítási költsége — — — — —	400.— „
Tiszteletdíjak — — — — —	600.— „
Előre nem látottakra mindössze — — — — —	200.— „
Összesen: — — — — —	11.300.— P

Jelenleg rendelkezésre áll Illik Viktor 7500 P-ös hozzájárulásával együtt — — — — — 10.393.83 „

Amennyiben az Egyesületnek több bevétele ez évben nem folyt be, úgy hiány mutatkozna — — — — — 906.17 P

Dr. Paluzsa László kijelenti, hogy a nemes cél érdekében 1000 P-ös adománnyal kívánja támogatni a halászati csarnok bővítési munkálatait.

Corchus Zoltán ugyancsak 200 P-ös adományt helyez kilátásba abban a reményben, hogy az adományozók példáját mások is követni fogják.

A választmány köszönetét fejezi ki az adományozóknak és a pénztári jelentést tudomásul veszi azzal, hogy így a halászati csarnok bővítési munkálatainak költségfedezete már is biztosítva van.

9. Az építkezés vállalatbaadása.

Titkár ismerteti v. Nagypál Imrével kötendő vállalatbaadási szerződést.

A választmány hosszasan mérlegeli az előző pontokban előadottakat és egyhangúlag jóváhagyja vitéz Nagypál Imrével kötendő szerződést, és felkéri az igazgatót és titkárt, hogy az átalakítási építkezés ellenőrzését ellássa.

Illik Viktor bérlővel szemben az eddig tapasztaltak alapján figyelembevételre rátermettségét és kitűnő szervezőképességét a 7500 P építési hozzájárulás fejében a bérleti időnek 5 évvel való meghosszabbításához a választmány hozzájárul és a pótszerződés megkötésével a társulat vezetését bízza meg.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

Kmf.

Tomcsányi Vilmos Pál s. k.
elnök.

Kontur György s. k.
titkár.

A KOMÁROMI HALÁSZATI TÁRSULAT szeptember hó 28-án tartotta évi rendes közgyűlését Alapy Gáspár polgármester elnöke alatt.

A közgyűlésen szép számmal jelen voltak a halászok is, mivel a 4.000 kat. hold vízterület szakaszbeosztása és annak mielőbbi bérbeadása volt a legfőbb tárgysorozati pont.

A régi üzemterv szerint mindössze három üzemszakasz volt, amit a társulat, — a kisebb halászok érdekében, — ötre emelt fel.

I. üzemszakasz: Érseklél, Pusztanagylél, Aranyos, Ács községek vízterülete;

II. üzemszakasz: Dunaújfalú, Komárom, Ószőny, Pusztaharcás községek vízterülete;

III. üzemszakasz: Izsa község és ezzel átellenben lévő part vízterülete;

IV. üzemszakasz: Apátpuszta és Dunaalmás községek vízterülete;

V. üzemszakasz: Zsitvató, Dunaradvány, Neszmény községek vízterülete.

A bérbeadás valószínűleg október hó végén lesz. Az érdeklődők a helyi lapokból és a községek útján fognak idejében értesülni a bérbeadás időpontjáról.

K. Gy.

ÁRJEGYZÉS. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint szeptember hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvizi élőponty	nagy — — — — —	2.30—2.50 P
	közép — — — — —	2.10—2.30 „
	kicsi — — — — —	1.80—2.20 „
	60 dgk-on aluli — — — — —	1.80 „
	nagy — — — — —	1.80—2. „
Édesvizi jegelt ponty	közép — — — — —	1.40—1.80 „
	I. oszt. — — — — —	5.20 „
Balatoni fogas	II. oszt. — — — — —	4. — „
	III. oszt. — — — — —	3.40 „
	IV. oszt. — — — — —	3.10 „
Harcsa nagy, kicsi	— — — — —	2.80—3.20 „
Harcsa (jegelt)	— — — — —	2. — 2.60 „
Compó élő	— — — — —	1. — 1.60 „
Compó jegelt	— — — — —	0.80—0.90 „
Kárász élő	— — — — —	1. — 1.40 „
Kárász jegelt	— — — — —	0.50—0.80 „
Balatoni keszeg	— — — — —	0.50—0.60 „

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSEFolyóvízi és tavi halak
vétele és eladása nagyban és kicsinyben.TELEFON : 185—740, **BUDAPEST**
IX., Központi Vásárcsarnok

A lap kiadásáért felelős : Dr. Unger Emil.

**BARTA LIPÓTNÉ
HALKERESKEDŐ**

TELEFON:

Iroda: 185—0—71.

Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Pontyot, (kicsit is) kisebb tételekben kosarakban, **harcsát, süllőt, pisztráng-sügéret, vadhalat (kárászt, törpeharcsát, keszeget)** minden mennyiségben átvesz

CSERHÁTI SÁNDOR okl. gazda
halcsarnoka **PÉCS, Irgalmasok-utcája 26.**
Tel.: 18—52.

ZIMMER FERENC**Halkereskedelmi Rt.**

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál-u. 4. Távbeszélő: 185-4-48.

Fióküzletek: IX., Központi vásárcsarnok. Távbeszélő: 185-3-38. — V., gr. Tisza István-u. 10. Távbeszélő: 181-6-79.

Iroda: IX., Gönczy Pál-u. 4. Távbeszélő 185-4-48.

Budapest.**Halászháló**

puha inslég és kötél, hálófonal, párafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

Fióküzlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

VESZÜNK!

8-10 dekás egynvaras, vagy 25-40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes pikkelyes

PONTYIVADÉKOT,

ab Balaton. Mennyiségi és minőségi átvétel bizottság által Siótok, vagy Fonyód kikötőben.

Ajánlatok a

BALATON HALÁSZATI RT. SIÓFOK

címe

Halbizományi és Halértékesítő Rt.**A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa**

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárusítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a **Magyar Tógazdaságok Rt.** kezelésében levő tógazdaságokból elsősorú, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassülőikrát.

